

logikus. Legjobban utálta a tudomány helyébe lépő tudálékosságot, a bölcsesség helyét elfoglaló kukac-logisztikát. Sok rokonság van az ő gondolatvilága, valamint Swift világtörténelmi és filozófiai pesszimizmusa között.

Hogy megint idetolakodjak – de hát erről van szó – az én Orpheusom valóban rokon ezzel a világtörténelmi és világfilozófiai kari-kirozással, hiszen *Véres Szamár* az Orpheus IV. kötetének címe. Arról nem is beszélve, hogy ő is írt számárról, amely témát aztán átvette Apuleius az *Arányszamár*-ban, – és ami most döglök meg véres számárként az én könyvemben.

Lehetne tehát művem címe: *Satanicus Lucianus Breviáriuma* is, mégis ki kell mondanom utoljára, de annál hangosabban, hogy Lukianosban szeretet, humanitás nincs. Szemében a rabszolga rongyok rongya. Szemében a kereszténység megvetendő

dolog. Nem kalaplengetés a Vigilia felé, ha azt mondom, hogy én, ellenkezőleg, – és aki jól olvassa az Orpheust az látja is – a kereszténységnek leglángolóbb, legszenvédélyesebb, leggondolkozóbóbb, legszentlekesebb, legkolasztikusabb és legmisztikusabb kutatója, hívője, kételkedője vagyok 75 éve. Jákob harca az Angyallal.

És mikor ezt a kontrasztot hangsúlyozom, meg szeretném említeni, hogy ha Isten életet és erőt ad, akkor talán karácsony táján beszélhetek a *Vigiliában* a Betlehemről. Hogy úgy fejezzem ki magam, „kipakolok” majd az én betlehemi világomról, abban való otthonosságomról, és hogy csúful hencegjek: talán kuriózum, hogy valaki Lukianosz, és ugyanakkor gyermeki boldogságban a legnagyobb lírai és értelmi konszenzusban jelen van a pástorokkal, a Három Királyokkal, a számmal és a téhennel együtt a Betlehemi Jászol mellett.

RUGÁSI GYULA

K Dalma Hunyadi Brunauer–Stephen Brunauer: **DEZSŐ KOSZTOLÁNYI.** Szinte törvényszerű, hogy a budapesti születésű, Amerikában élő szerzőpár a következő idézettel nyitja s zárja Kosztolányi-monográfiáját: „...„Jaj, meg ne tudja, hogy hiába minden, / ha dalol és ha a távolba lát, / mert néma gyermek minden kismagyar, / s a Nagyvilág nem érti a szavát” (A szegény kisgyermek panaszaiból). Törvényszerű, mert azok, akik hazánktól elszakadva, idegen (nyelv)-területre kerülve szolgálni szeretnék a magyar kultúra, a magyar irodalom ügyét, először a nyelvi akadályokkal, korlátokkal találják szembe magukat. Egy kis nép nagy irodalmát megismertetni, elfogadtatni a nagyvilággal – nemes misszió, nagy munka. Ebből veszi ki részét példamutató igényességgel az angol nyelvű kiadvány két szerzője. A fent idézett mottó is – könyvük elején – angolul szól: „...„Woe, he must not be told that – all is vain! / What if he sang? What if he prophesied? / Little Hungarians are all born mute, / Their cries go unheard by the world outside.”

A több mint kétszáz oldalas kiadvány első fejezete remekül tömörített életrajz. Második feje-

zete a költő és drámaíró, a harmadik pedig az író Kosztolányit mutatja be. Ezt követően külön rész szól az újságíró-esszéista, illetve a fordító Kosztolányiról. E világosan tagolt, az egész életművet helyes arányokban tárgyaló utóbbi négy fejezetet alapos anyagismeret, tudás és gördülékeny stílus teszi megbízható s ugyanakkor olvasmányos kalauzá az angol nyelvű olvasó számára. A könyv anyagát jól válogatott idézetek tartkítják, mert – ahogy a szerzők mondják – ez az egyetlen módja annak, hogy az olvasó megismerjen s megszeressen egy szerzőt, akinek nagyon kevés műve jelent meg angolul.

A rövidre szabott hatodik s egyben utolsó fejezet megpróbálja a magyar, illetve a világ-irodalom kontextusába helyezni Kosztolányit. Utóbbi összefüggésben Thornton Wilder-hez, Oscar Wilde-hoz és Rainer Maria Rilkéhez hasonlítják, mérik őt. A könyvhöz kronológia, jegyzetanyag és válogatott bibliográfia tartozik a magyar és az angol nyelvű forrásanyag megjelölésével. A mű a *Müncheni Egyetem Finnugor Szemináriumának Kiadványai* sorozatában látott napvilágot. (München, 1983.)

v. l.